

Med Hensyn til at bevilge de 15,000 Rd., da maa jeg stemme derimod; thi jeg synes, at det vil være en for høi Sum. I Motiverne hedder det: „Vel drives Værket ikke for Dieblifket, men der er af dets nuværende Eier gjort Skridt til mulig at gjenoptage Driften.“ Jeg troer ikke, at han vil kunne gjenoptage Driften af et saa stort Kobberværk alene for den Forhandlings Skyld, som her er Tale om; thi dette Værk maa baseres paa større Kobberarbeider som Rjedler til Brænderier, Kobberforhudning til Skibe, Kobberbolte og deslige, saa det er muligt, at man om 4—5 Aar, om man skulde ønske en saadan Ordning af Forholdene, vil kunne affjøre Eieren denne Rettighed for en langt billigere Priis. Jeg mener heller ikke, at der er nogen stor Grund for Staten til at ønske denne Rettighed ophævet; thi den Huseren eller Omløben med Varer, som omtales i Næringsloven, og som er Grunden til, at Regjeringen ønsker, at en Afløsning kan finde Sted, kan man ingenlunde sige skeer med Kobbervarer; thi efter hvad her er udtalt, omføres de af Folk, som paa ingen Maade kunne kaldes vagabonderende Personer, hvortil der vel nærmest er sigtet. Jeg troer ogsaa, at det virkelig er en stor Befvemmelighed for Landmændene at faae de Kar, som de bruge, og som ere vanskelige at transportere, bragte til deres Huse, og samtidigt faae Leilighed til at afhænde deres gamle Metal, Kobber og Messing. Jeg veed ogsaa, at Flere af Landbefolkningen staae i Creditforhold til disse Kobberværker, at Kobberspørerne i Reglen ere velkomne Gæster, og at Landmændene meget nødt vilde undvære, at de tilfjorte dem Varerne. Jeg maa endvidere antage, at de større Kobberværker kunne levere Varerne til billigere Priis end Kobbermedene, og naar Landmanden kan faae Varerne billigere paa denne Maade, end naar man betaler Kobberværkerne denne Rettighed, veed jeg ikke, hvorfor han skulde affkæres dersfra. Man taler om gode gamle Skattebyrder, som man maa holde fast paa; men jeg troer ogsaa, at 100 Aar gamle Rettigheder bør fastholdes. Jeg indseer ikke, hvorfor man ikke skulde holde paa dem, naar de ikke afftedkomme Worden. Til det Resultat, som den ærede Ordfører for det i en tid-

ligere Session i denne Sag nedfattede Udvalg nyligt udtalte, at det nævnte Udvalg var kommet, kan jeg fuldkommen slutte mig, idet ogsaa jeg troer, at Ordningen af denne Sag skeer bedst og retfærdigst paa den Maade, at man giver Kobbermedene i Kjøbstæderne den samme Ret, som Kobberværkerne nu have. Man behøver ikke at frygte for, at Huseren eller Visseksam skal tiltage; thi der vil ikke blive mere af den Art, end hvad der nødvendigvis omføres af Forbruget, og bliver Forbruget ikke større end tidligere, vil den nævnte Huseren heller ikke blive større, om den ogsaa drives af forskjellige Kjøbstadhaandværkere foruden af Fabrikkerne. Jeg skulde af de anførte Grunde meget ønske, at Ordningen af denne Sag fandt Sted paa den Maade, som den ærede Indenrigsminister antydede ved Sagens Forelæggelse, saaledes nemlig, at Retten udvides til Kobbermedene, men at den ikke betages Kobberværkerne.

Lange: Jeg kan ikke dele den sidste ærede Talers Anskuelse; jeg mener tværtimod, at Kobbermedenes idelig og idelig gjentagne Besværginger over Kobberværkerens Privilegier have været fuldkommen begrundede, at de hidtil med Rette have kunnet klage over, at Loven ikke var lige for dem og andre Haandværkere. Medens de hidtil have deelt lige Sjæbne med de andre Haandværkere deri, at Fabrikkerne have kunnet levere det samme Arbejde og kunnet gjøre det billigere, saa have Kobbermedene maattet finde sig i, at Kobberværkerne ved de saakaldte Kobberspørere have rundt omkring i Danmark, baade i Kjøbstæderne og paa Landet, ladet omføre deres Kobbervarer og udsolgt dem i store og smaae Partier og endog opkjøbt gammelt Kobber og Messing for de Fabrikker, i hvis Tjeneste disse Folk stode. Jeg mener derfor, at den foreliggende Lov er i høi Grad retfærdig og billig for Kobbermedene. Kun finder jeg, at § 1 i Lovudkastet, der lyder saaledes: „Forordningen af 26de November 1768 og Rgl. Resolution af 11te August 1818 angaaende indenlandsk fabrikerede Kobber- og Messing-Varers Forhandling i Danmark opheves fra 1ste Januar 1862 at regne“, hellere ligesvem maatte lyde paa, at den de indenlandske Kobberværker hidtil tilstaaede Ret til i Henhold